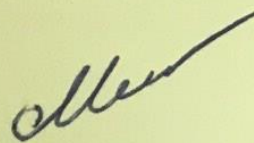

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

МАСТИЛО АНДРІЙ ЯРОСЛАВОВИЧ

УДК 338.242

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РИНКУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Спеціальність 08.00.03 – Економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у ВНЗ «Національна академія управління».

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Єрохін Сергій Аркадійович
ВНЗ «Національна академія управління»,
ректор

Офіційні опоненти: докторка економічних наук, професорка
Диха Марія Василівна
Хмельницький національний університет,
професорка кафедри економіки підприємства і
підприємництва

доктор економічних наук, професор
Коренюк Петро Іванович
Дніпровський державний технічний університет,
завідувач кафедри менеджменту організацій і
адміністрування

Захист відбудеться «21» липня 2020 р. о 14.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.889.01 у ВНЗ «Національна академія управління» за адресою: 03151, м. Київ, вул. Ушинського, 15, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці ВНЗ «Національна академія управління» за адресою: 03151, м. Київ, вул. Ушинського, 15.

Автореферат розісланий «20» червня 2020 р.

**Учена секретарка
спеціалізованої вченої ради**

М. В. Штань

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Системний підхід дослідження інституту ринку має високе теоретико-прикладне значення. З одного боку, він дозволяє аналізувати особливості формування відносин, які виникають між конкретними суб'єктами з приводу використання ресурсів чи створення нових. З другого - надає прикладного сенсу економічним дослідженням з погляду необхідності врахування в державно-управлінських впливах законів саморегуляції ринку.

Актуальність дослідження функціонування національного ринку інтелектуальної власності полягає насамперед в тому, що він є специфічним об'єктом регулювання. Така специфіка детермінується домінуванням послугового сегменту, великою інноваційною функціональністю ринку, а також його властивістю індикаторності стосовно впливу зовнішнього середовища.

Регулювання ринком інтелектуальної власності – це завжди вплив на нього з врахуванням механізмів й державного регулювання і ринкового саморегулювання. Неможливо забезпечити абсолютно директивне управління досліджуваним об'єктом, зберігаючи при цьому ринкові умови середовища взаємодії носіїв (продуцентів) та споживачів інтелектуальних продуктів.

У вітчизняній економічній науці бракує як цілісних теоретичних обґрунтувань змісту даної категорії, так і аналітичних робіт, які б розкривали прикладні особливості його функціонування у системі національного господарства. Аналіз ринку інтелектуальної власності дозволяє виявляти особливості формування відносин, які виникають між конкретними суб'єктами з приводу продукування, використання, купівлі і продажу об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність є одним із першорядних чинників прогресивних змін кожного суспільства, відтак дослідження загальних аспектів економічного змісту інтелектуальної власності як товару, механізмів її комерціалізації, місця інтелектуальної власності в стратегії цифровізації економіки сучасної України, ринкового середовища її інституалізації хоч і мають важливе практичне значення та залишаються не розкритими в повній мірі, як наслідок, залишаються актуальними та потребують нагального висвітлення.

Необхідність системного бачення регулювання ринком інтелектуальної власності, що окреслює варіативність управлінського впливу на нього зумовила звернути увагу на напрацювання українських та зарубіжних вчених, які в тих чи інших аспектах предметом дослідження обрали проблематику галузі інтелектуальної власності у системі національної економіки та її трансформації, необхідності державного регулювання, розвитку українського ринку прав інтелектуальної власності тощо. Серед них: В. Базилевич, В. Геєць, С. Голубка, Ю. Гончаров, М. Диха, М. Єрмошенко, С. Єрохін, Т. Ковальчук, П. Коренюк, Н. Краус, І. Лукінов, О. Манжура, Ю. Пахомов, А. Філіпенко, В. Черняк, А. Чухно, В. Шевчук, І. Штулер, а також дослідники з інших країн: Л. Бальцеревич, Д. Белл, З.Бжезинський, В.-Б. Занг, П. Ньюмен, Дж. Сакс, Дж. Стігліц, Дж. Тойнбі, О. Тоффлер, Ф. Фукуяма, С. Хантінгтон та ін.

У проаналізованих роботах недостатньо висвітлено кількісні вимірювання та оцінки внеску інтелектуальної власності у ВВП країни. Потребує більшого обґрунтування розуміння інфраструктури ринку загалом і конкретно інтелектуальної власності зокрема, завдання інфраструктури ринку інтелектуальної власності, взаємодія інститутів інфраструктури ринку інтелектуальної власності з визначенням їх функцій, зміст та характеристика складових ринку інтелектуальної власності України, що мають місце у сфері інтелектуальної діяльності. Крім цього, складність і актуальність невирішених проблем щодо розвитку та регулювання ринком інтелектуальної власності в інституціональному середовищі української дійсності, важливість їх розв'язання для забезпечення інноваційного розвитку економіки України на конкурентних засадах обумовили вибір теми і завдань дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Основні положення і рекомендації, які викладено у дисертаційній роботі, є складовими науково-дослідної роботи ВНЗ «Національна академія управління» на тему «Інноваційно-інвестиційні чинники сталого соціально-економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0116U003934), де автором обґрунтовано взаємозалежності та причинно-наслідкові зв'язки між ринковими чинниками та необхідністю державного регулювання економічним розвитком інтелектуальної власності в Україні.

Мета й завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності в Україні.

Відповідно до мети було визначено та вирішено такі завдання:

- здійснити аналіз категоріального розуміння ринку інтелектуальної власності з розкриттям особливостей його економічного змісту;
- висвітлити науково-методологічні підходи до дослідження місця інтелектуальної власності в соціально-економічному житті суспільства та діалектичному взаємозв'язку правових та економічних відносин;
- проаналізувати нормативно-правові аспекти у сфері економічного розвитку ринку інтелектуальної власності для більш цілісного розуміння їх функціонального призначення;
- обґрунтувати систему механізмів державного регулювання ринком інтелектуальної власності у контексті трансформації та модернізації національної економіки;
- виявити основне завдання, організаційні та функціональні складові інфраструктури ринку інтелектуальної власності;
- проаналізувати зарубіжний досвід державного регулювання економічним розвитком та функціонуванням ринку, а також частку інтелектуальної власності у ВВП країни;
- оцінити прикладні аспекти інтелектуальної власності у системі національної економіки;

– охарактеризувати міжнародні рейтингові позиції України за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності та інноваційного розвитку в цілому;

– розробити концепцію державного регулювання ринком інтелектуальної власності з акцентом на інноваційно-інвестиційні перспективи економічного розвитку та реалізацію реформ в Україні з урахуванням впливу міжнародного інституціонального середовища;

– розкрити інтегративність системи інтелектуальної безпеки в умовах цифровізації національної економіки.

Об'єктом дослідження є сукупність економічних відносин, що функціонують в системі державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності України.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні рекомендації щодо удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності України.

Методи дослідження. У роботі використано різні методи, що базуються на системному, структурно-функціональному, науково-абстрактному підходах. Зокрема, застосовано загальнонаукові методи аналізу й синтезу, індукції і дедукції – для формулювання теоретичних засад дослідження державного регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності; конкретизації й абстрагування – для формулювання рекомендацій і висновків дослідження щодо стратегії розвитку ринку інтелектуальної власності України; класифікації і систематизації – для виділення механізмів державного регулювання розвитком національного ринку інтелектуальної власності; моделювання – для побудови структурно-функціональної моделі українського ринку інтелектуальної власності; порівняння й аналогії – для уточнення відмінностей між дефініціями «власність», «інтелектуальна власність», «інтелектуальний капітал», формулювання рекомендацій щодо пріоритетів адаптації зарубіжного досвіду; графічний – для візуального представлення окремих результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали статистичні дані Державної служби статистики України, дані Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міжнародного Альянсу прав власності (The Property Rights Alliance), показники Міжнародного індексу захисту прав власності (The International Property Right Index), результати напрацювань українських і зарубіжних науковців з обраної тематики, а також експертні матеріали, в тому числі з мережі Інтернет. Враховано положення законодавства України у сфері інтелектуальної власності, зокрема, Закону України «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки» та ін.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в роботі розвинуто теоретико-методологічні та прикладні основи державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності.

У процесі дослідження отримано результати, що мають характер наукової новизни, а саме:

вперше:

– розроблено Концепцію удосконалення державного регулювання ринком інтелектуальної власності в Україні, що ґрунтується на парадигмі пріоритетного інноваційно-інвестиційного його розвитку і стимулювання трансформаційних зрушень в національній економіці. Дана концепція є цілісною і системно враховує особливості розвитку національного ринку інтелектуальної власності, що сприятиме становленню ринкових відносин у сфері володіння (продукування, трансферу, комерціалізації) результатами інтелектуальної (розумової, творчої) праці на принципах добросовісної економічної конкуренції та публічного управління, що у вертикалі впливу слугує вищим цілям інноваційного розвитку;

удосконалено:

– науково-методичний підхід до обґрунтування поняття «механізм», що дало змогу розширити розуміння місця та ролі механізмів державного регулювання ринком інтелектуальної власності і розглядати його як систему взаємопов'язаних інструментів, орієнтованих на забезпечення сприятливої ринкової кон'юнктури для результативної інтелектуальної діяльності, які застосовуються органами державної влади з врахуванням принципів публічного управління. Вони доповнюють інші функціональні напрями у сфері державного регулювання, становлення модернізованої економіки, що забезпечують створення умов для переходу України до інноваційно-цифрової економіки;

– класифікаційний підхід щодо групування нормативно-правового забезпечення у сфері економічного розвитку інтелектуальної власності, що, на відміну від існуючих класифікацій, дає цілісне розуміння їхнього функціонального призначення. Це дозволило виділити три групи: загальне, спеціальне законодавство України у сфері інтелектуальної власності, а також стандарти у сфері інтелектуальної власності, зокрема, державні щодо промислової власності, процедур патентування і патентних досліджень, а також міжнародні – ініційовані Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. На такій основі було обґрунтовано, зокрема, що нормативно-правове забезпечення інтелектуальної власності в Україні з економічного погляду потребує посилення дії відповідних документів програмно-цільового характеру з належним рівнем ефективності їх виконання;

– методичні підходи до комплексного аналізу рейтингової позиції України за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності, які, на відміну від існуючих, дають змогу обґрунтувати пріоритети його розвитку та дозволяють виявити можливості покращення захисту прав інтелектуальної власності через стабілізацію політичної ситуації, посилення механізму кредитування в сфері інтелектуальної діяльності, а також активізацію боротьби з масовим піратством і порушенням авторських прав;

набули подальшого розвитку:

– категоріально-понятійний апарат з проблем дослідження розвитку ринку інтелектуальної власності, що, на відміну від існуючого, розширює фактологічну базу економічної теорії та дає поглиблене трактування

фундаментальних понять «інтелектуальна власність» з розкриттям особливостей її економічного змісту та «ринок інтелектуальної власності». При цьому, інтелектуальну власність розглянуто як право використання, передачі і захисту конкретного результату інтелектуальної праці, зафіксованого документально, а також відносини, які при цьому виникають. Натомість «ринок інтелектуальної власності» розглядається як самостійна економічна категорія, яка розкриває характер відносин, що виникають у ході продукування, використання і передачі (купівлі/продажу) об'єктів інтелектуальної власності. Це сприятиме розвитку системності понятійного апарату за темою дослідження та розуміння співвідношення ключових вихідних понять у Концепції удосконалення державного регулювання ринком інтелектуальної власності України;

- уточнення загальнонаукового поняття «інфраструктура» через інтерпретацію її функціональності. На відміну від існуючих, дане положення дало змогу визначити умови та напрями удосконалення регулювання економічним розвитком інтелектуальної власності, які передбачають систему сплати мита та зборів, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності; надання якісної консалтингової, інжинірингової, рекламної та аудиторської підтримки, з метою створення конкурентоспроможної інтелектуально місткої продукції, високих технологій та просування їх на ринок інтелектуальної власності, у тому числі світовий;

- методологічні основи оцінювання та аналізу частки інтелектуальної власності у ВВП країни, відмінність яких від наявних полягає в тому, що дозволяє інтерполюючи даними з урахуванням минулих років, виявити прямий і непрямий внесок інтелектуальної власності у ВВП різних країн (ЄС, Китаю, США, України) та стверджувати, що фактори змін системи інтелектуальної власності відрізняються в різних країнах, а показники оцінювання стану системи інтелектуальної власності свідчать про розвиток креативної економіки. Показово, що в Україні інтелектуальна власність генерує значно меншу частку виробництва в економіці. Це сприяє розумінню того, що в економіках із сильнішим захистом авторських прав та правозастосування, як правило, спостерігається більш висока частка інтелектуальної власності у ВВП та високий рівень креативності;

- систематизація концептуальних положень щодо дослідження інтелектуальної власності, що на відміну від існуючих, розкриває загальні і спеціальні принципи ринку інтелектуальної власності окремо та в цілісній взаємодії, а також розробку організаційної моделі, де обґрунтовано особливості ціноутворення на ринку інтелектуальних продуктів крізь призму ціни на інтелектуальний продукт, попиту та пропозиції на нього. При цьому предметом на товарному ринку є не власне інтелектуальний продукт, а права на нього, що мають охоронятися та захищатися нормами права;

- розуміння комплексності проблемних питань цифрової трансформації (цифровізації), відмінність яких від наявних полягає в поєднанні захисту інтелектуальної власності, інституціонального забезпечення системи

інтелектуальної безпеки і потребує спеціального наукового супроводу, актуалізує відповідну тематику подальших досліджень, а також дозволяє розвинути бачення інституціональних умов для створення загальнонаціональної моделі захисту та найбільш повного використання інтелектуального потенціалу нації в інтересах розвитку конкурентоспроможності економіки України, максимально заснованої на знаннях та інноваціях. Такий підхід сприяє вирішенню нагальних проблем у цій сфері не лише з позиції захисту інтелектуальної власності, але й щодо визначення правового режиму інтернет-сайтів, прозорості реєстраційних дій, встановлення чітких правил та відповідальності учасників ринку, з можливістю їх чіткої ідентифікації, що дозволить перейти на більш високий рівень економічної культури та застосування виключно правових методів захисту інтересів;

– прикладні засади інтелектуальної власності, що розглядається як одна з головних складових національного багатства, які, на відміну від існуючих, надають можливість обґрунтування, що інтелектуальна власність стає одним із основних ресурсів, який здатен забезпечити конкурентоспроможність не тільки підприємства, але й країни в цілому. Активна комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності має призвести до формування цілої індустрії інтелектуальної власності, що забезпечує значний вклад у ВВП цих країн. Це дало змогу встановити, що інтелектуальне продукування, яке засноване на реалізації і комерціалізації інтелектуальної власності, стане основною засадою інноваційно-цифрового розвитку економіки.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати надають змогу вдосконалити теоретико-методологічні та концептуальні основи регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності.

Теоретичні розробки та практичні результати дисертаційної роботи знайшли застосування в роботі окремих інституцій, що підтверджуються відповідними довідками та актами з:

- Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку – при розробці напрямів державної економічної політики у сфері інтелектуальної власності (довідка № 04-16/28-2020/77468 від 17.01.2020 р.);

- Комітету Верховної Ради України з питань фінансової, податкової та митної політики – при розробленні змін до законодавства України використано пропозиції щодо підвищення рівня запобігання та протидії переміщенню через митний кордон України товарів, що порушують права інтелектуальної власності, розширення переліку об'єктів права інтелектуальної власності (довідка від 28.01.2020 р.);

- Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – враховано рекомендації щодо вдосконалення та гармонізації національного законодавства, напрямів формування та реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності, а також будуть використані при розробці нормативно-правових актів з питань регулювання у сфері

інтелектуальної власності та виконанні заходів щодо її реформування (довідка № 2321-06/10722-07 від 19.02.2020 р.);

- Адвокатського об'єднання «АНТЕВЕРІС» – в процесі надання юридичних послуг в сфері інтелектуальної власності (довідка № 053 від 18.02.2020 р.);

- ВНЗ «Національна академія управління» – використання в навчальному процесі матеріалів наукового дослідження дало змогу адаптувати навчально-методичні комплекси дисциплін до умов трансформаційних процесів в економіці та освіті, поглибити їх теоретичні-методичні основи та підвищити якість підготовки фахівців за спеціальностями 292 «Міжнародні економічні відносини», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 081 «Право» (акт впровадження від 17.10.2019 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним, цілісним і завершеним дослідженням. Теоретичні і практичні розробки, висновки та рекомендації, які наведено у дисертації і виносяться на захист, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистих наукових пошуків. Внесок автора у колективні наукові роботи конкретизований у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення і результати дисертації представлялись на міжнародних і всеукраїнських конференціях та семінарах, у тому числі: Міжнародна наукова конференція «Наука та практика» (м. Салоніки, Греція, 28 червня 2019 р.), IV Міжнародна наукова Інтернет-конференція «Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці» (м. Київ – Nowy Sącz, 27-28 червня 2019 р.), Міжнародна наукова конференція «Наука, технології та інновації» (м. Лісабон, Португалія, 30 серпня 2019 р.), V Міжнародна наукова Інтернет-конференція «Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці» (м. Київ – Greece, 14-15 жовтня 2019 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток фінансово-економічного становища на різних рівнях управління: підприємство, регіон, держава» (м. Дніпро, 19 жовтня 2019 р.), Міжнародна наукова конференція «Управління бізнесом, економіка та соціальні науки» (м. Ковентрі, Велика Британія, 25 жовтня 2019 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Підприємництво, цифрові інновації, фінанси: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку» (м. Львів, 26 жовтня 2019 р.), Міжнародна наукова конференція «Інновації та підприємництво» (м. Монреаль, Канада, 24 січня 2020 р.), VI Міжнародна наукова Інтернет-конференція «Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці» (м. Київ – Pozega, 20-21 лютого 2020 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 14 наукових працях, із них: 9 статей у наукових фахових виданнях України та

тих, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, 5 друкованих праць апробаційного характеру.

Структура і обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 207 сторінок. Робота містить 26 таблиць, 22 рисунки та 3 додатки. Список використаних джерел налічує 206 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету і завдання дослідження, викладено наукову новизну та практичне значення результатів дисертаційної роботи, окреслено особистий внесок здобувача, наведено дані про апробацію отриманих наукових результатів.

У першому розділі дисертаційної роботи **«Теоретико-методологічні основи дослідження державного регулювання ринком інтелектуальної власності»** – обґрунтовано актуальність дослідження економічного розвитку ринку інтелектуальної власності, в тому числі крізь призму нормативно-правового забезпечення, та уточнено категоріально-понятійний апарат вивчення державного регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності, висвітлено методологічне підґрунтя регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності.

Узагальнення існуючих наукових поглядів на такі економічні категорії, як «власність», «інтелектуальна власність», «ринок інтелектуальної власності», «державне регулювання» тощо, результатом чого було встановлено, що інтелектуальна власність – це право використання, передачі і захисту конкретного результату інтелектуальної праці, зафіксованого документально, а також відносини, які при цьому виникають.

Економічну сутність категорії «інтелектуальна власність» розглянуто з погляду її значення в конкурентно-іміджевому, інноваційно-підприємницькому, структурному, інтеграційному, інтелектуально-розвитковому аспектах. Зазначено, що економічне значення інтелектуальної власності полягає не лише у формуванні структури економіки з помітною вагомістю наукомістких видів економічної діяльності, але й створенні сприятливого середовища інтелектуальної праці, яке дозволяє реалізовувати особам з високими інтелектуальними здібностями потреби розвитку, новаторства та самоутвердження. Розкрито ринковий підхід до дослідження економічної сутності інтелектуальної власності.

Натомість «ринку інтелектуальної власності» розглядається як самостійна економічна категорія, яка розкриває характер відносин, що виникають у ході продукування, використання і передачі (купівлі/продажу) об'єктів інтелектуальної власності.

Зроблено висновок, що ринку інтелектуальної власності притаманні звичайні види асиметричності інформації про конкурентів (для продавців), ціни і якість (для покупців). Така інформація потрібна для визначення дій як

продавців, так і споживачів об'єктів інтелектуальної власності. Виходячи з цього представлено особливості ціноутворення на ринку інтелектуальних продуктів крізь призму ціни на інтелектуальний продукт, попиту та пропозиції на нього (табл. 1).

Таблиця 1

Особливості ціноутворення на ринку інтелектуальних продуктів

Характеристика	Ціна на інтелектуальний продукт	Попит на інтелектуальні товари	Пропозиція інтелектуальних товарів/послуг
Характерні особливості	залежить від вартості відтворення людського капіталу, що брав участь у його створенні, тому що вирішальними факторами вибору для споживачів є саме неповторність товару	залежить від попиту на традиційні товари, оскільки при моральному старінні устаткування об'єктивно спостерігається падіння попиту на нього за одночасного постійного зростання попиту на інновації, які здатні робити таку ж продукцію з меншими витратами ресурсів	залежить від попиту на ці продукти, вартості ресурсів для їхнього виробництва, а також від відкритості вхідної інформації і ціни на неї
Встановлення ціни на товар-інновацію на ринку	приймається в умовах відсутності інформації про ефективність використання товару, що призводить до істотної економічної ризикованості цього рішення		
Товари, що мають статус суспільної новизни	приносять вигоду не тільки індивідуальним споживачам, але і суспільству в цілому. Ринок, завдяки властивій йому економічній природі, враховує лише попит перших, ігноруючи попит останнього, що призводить до обмеження виробництва цього виду товарів		

Джерело: складено автором на основі даних [Дюндін В.Д. Інтелектуальна власність як головна складова інтелектуального потенціалу суспільства. - В.Д. Дюндін, Ефективна економіка, 2014. - <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3021>, Манжура О.В. Інтелектуальна власність як чинник формування економіки знань: Монографія. – Полтава : ТОВ НВП “Укрпромторгсервіс”, 2011. – 179 с., Кудряшов В. П. Современная акционерная капиталистическая собственность: сущность, эволюция, противоречия / В. П. Кудряшов. – Киев-Одесса : Лыбидь, 1991. – 197 с., Вахонев Т. Поняття права інтелектуальної власності та його складові // Теорія та практика інтелектуальної власності. – 2015. - № 6. - С. 24 – 32.]

Аргументовано, що сьогодні інтелектуальні продукти, які раніше розповсюджувалися поза ринком, стали одним з найбільш цінних товарів ринкового обороту. При цьому предметом на товарному ринку є не власне інтелектуальний продукт, а права на нього, що мають охоронятися та захищатися нормами права. Розкрито зміст ключових ідей різних наукових шкіл щодо питань власності.

Здійснено групування нормативно-правового забезпечення у сфері економічного розвитку інтелектуальної власності для цілісного розуміння їх функціонального призначення та зроблено висновок, що нормативно-правове забезпечення інтелектуальної власності в Україні з економічного погляду потребує посилення дії документів програмно-цільового характеру з належним рівнем ефективності їх виконання.

У другому розділі дисертації «Сучасні тенденції розвитку та регулювання ринком інтелектуальної власності України» – розкрито роль

державного регулювання у системі національної економіки; надано характеристику механізму державного регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності; розкрито сутність інфраструктури ринку інтелектуальної власності, обґрунтовано рейтингові позиції України у світовому інституціональному середовищі за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності; оцінено роль та місце інтелектуальної власності у галузевій структурі національної економіки.

Обґрунтовано систему механізмів державного регулювання ринку інтелектуальної власності у взаємозв'язку з суб'єктно-об'єктним та функціональним виміром.

З огляду на об'єктність регулювання ринковими відносинами у сфері інтелектуальної власності, окремими групами механізмів виділено фінансово-економічні і регуляторні (табл. 2).

Таблиця 2

**Фінансово-економічні і регуляторні механізми
державного регулювання ринком інтелектуальної власності**

Фінансово-економічні механізми	Регуляторні механізми
<ul style="list-style-type: none"> - бюджетне фінансування - фінансування через фонди - валютне регулювання - регулювання цін та інфляції - інвестиційне забезпечення (пряма та опосередкована участь) - оподаткування - кредитування - страхування відносин - митне регулювання (квотування) - державні замовлення і закупівлі, у тому числі нових технологій і продукції - фінансування підготовки кадрів 	<ul style="list-style-type: none"> - управління майном, лізинг, концесія, оренда - виробничі стандарти - управління основними фондами - стандарти організації праці (оплати, мотивації, безпеки й охорони, нормування робочого часу та ін.) - форми співпраці з державою, бізнесом, громадськістю (кластери, приватно-публічне партнерство, соціальний діалог та ін.) - санкції за порушення стандартів діяльності (санітарних, пожежних, інженерно-безпекових, економічних, з організації праці та ін.)

Джерело: авторська розробка

Механізми державного регулювання ринком інтелектуальної власності запропоновано розглядати як систему взаємопов'язаних інструментів, орієнтованих на забезпечення сприятливої ринкової кон'юнктури для результативної інтелектуальної діяльності, що застосовуються органами державної влади з врахуванням принципів публічного управління.

Досліджено та узагальнено характерні особливості наукових підходів і розробок з питань інфраструктури ринку інтелектуальної власності. Встановлено, що серед основних завдань інфраструктури ринку інтелектуальної власності є удосконалення правового регулювання економічної складової права інтелектуальної власності, що передбачає систему сплати мита та зборів, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності; надання якісної консалтингової, консультаційної, інжинірингової, рекламної та аудиторської підтримки, з метою створення конкурентоспроможної

інтелектуально місткої продукції, високих технологій та просування їх на ринок інтелектуальної власності, у тому числі світовий.

Розкрито системний підхід до аналізу ринку інтелектуальної власності з виокремленням рівнів та об'єктів такого аналізу. Запропоновано виділяти чотири рівні: перший рівень включає аналіз інноваційного розвитку країни та її регіонів, а також інтелектуального потенціалу населення; другий рівень передбачає аналіз самого ринку інтелектуальної власності, зокрема його суб'єктів та об'єктів – результатів інтелектуальної діяльності та їх правової визначеності; третій рівень охоплює аналіз управлінського середовища функціонування ринку інтелектуальної власності; четвертий рівень передбачає аналіз комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та відображення даного процесу на рівні інноваційного розвитку країни.

Здійснено аналіз міжнародних рейтингових позицій України за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності та інноваційного розвитку в цілому. Це дозволило зробити аналіз Глобального інноваційного індексу, Глобального індексу конкурентоспроможності та Глобального індексу захисту прав інтелектуальної власності. На рис. 1 представлено рейтинг України у зазначених індексах, що відображають її глобальні позиції з погляду конкурентоспроможності й привабливості для інвестиційних капіталовкладень, притягнення і збереження інтелектуального потенціалу населення.

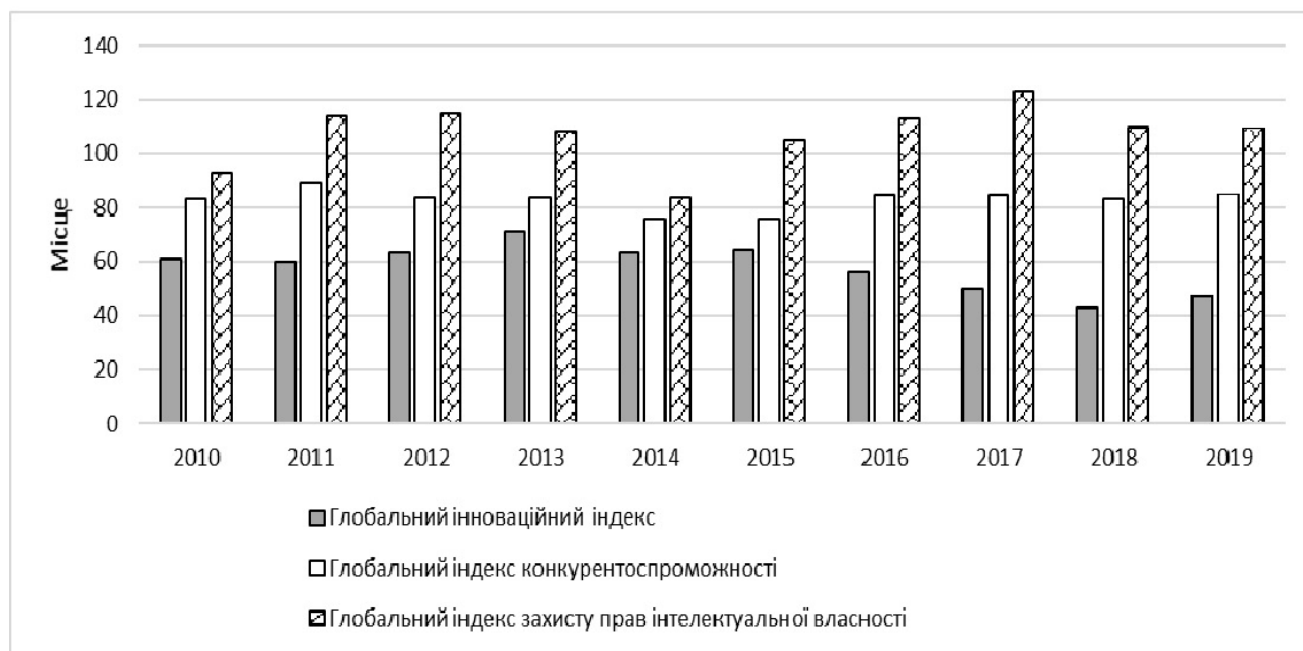

Рис. 1. Місце України в основних глобальних рейтингах, що розкривають її інноваційний потенціал та середовище розвитку ринку інтелектуальної власності, 2010-2019 роки

Джерело: [International Property Rights Index : Ukraine. URL: <https://www.internationalpropertyrightsindex.org/country/ukraine>, Global Competitiveness Index 4.0 : World Economic Forum. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/competitiveness-rankings/>, Global Innovation Index : Analysis. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>]

Проведений аналіз дав змогу обґрунтувати пріоритети розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні.

У третьому розділі дисертаційної роботи «**Напрями удосконалення державного регулювання ринком інтелектуальної власності**» – визначено науково-методичні підходи до удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності на прикладі інших країн, встановлено вплив інноваційного та фінансово-інвестиційного розвитку на забезпечення безпеки у сфері інтелектуальної власності та розроблено комплексну Концепцію державного регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності України.

На основі вивчення зарубіжного досвіду державного регулювання розвитком інтелектуальної власності та функціонуванням ринку інтелектуальної власності виявлено прямий та непрямий внесок інтелектуальної власності у ВВП різних країн (ЄС, Китаю, США та України).

Обґрунтовано, що в Україні інтелектуальна власність генерує значно меншу частку виробництва в економіці. Натомість в економіках із сильнішим захистом авторських прав та правозастосування, як правило, спостерігається більш висока частка інтелектуальної власності у ВВП та високий рівень креативності.

Досліджено та узагальнено переваги цифрових технологій у корисливих мотивах всіх учасників ринку інтелектуальної власності. Розкрито способи захисту цивільних прав в умовах цифровізації економіки. Представлено основні проблеми національної системи інтелектуальної безпеки в умовах цифровізації.

Визначено роль інтелектуальної власності в успішній модернізації національної економіки та інноваційному розвитку.

Розкрито складові та інструменти фінансових інновацій та їх місце і роль у контексті модернізації національної економіки та функціонування ринку інтелектуальної власності. Розглянуто особливості інвестування в інтелектуальну власність. Виокремлено основні джерела фінансових інвестицій на ринку інтелектуальної власності.

На основі проведеного дослідження запропоновано напрями вдосконалення ринку інтелектуальної власності шляхом розробки дієвих механізмів усунення проявів піратства в Україні,

Визначено специфіку ринку інтелектуальної власності як об'єкта державного регулювання, зокрема вертикально-горизонтальний алгоритм впливу з погляду стратегічного планування його розвитку. Сформовано систему концептуальних пріоритетів стратегічного розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні.

Відтак, концепція стратегічного розвитку ринку інтелектуальної власності є нормативно-ідеологічним комплексом довгострокових обґрунтувань вектору інноваційних змін, що сприяють становленню ринкових відносин у сфері володіння (продукування, трансферу, комерціалізації) результатами інтелектуальної (розумової, творчої) праці на принципах добросовісної

економічної конкуренції та публічного управління, що у вертикалі впливу слугує вищим цілям інноваційного розвитку (рис. 2).

Рис.2. Концепція стратегічного розвитку ринку інтелектуальної власності країни: зміст та місце в системі нормативних пріоритетів

Джерело: розробка автора

Напрямами реалізації концепції визначено підтримку стабільно високої результативності розумової, творчої праці в інтелектуальній сфері, захист прав інтелектуальної власності та підтримку добросовісного конкурентного середовища на ринку. Визначено, що реалізація стратегії має забезпечити не лише технологічну і цифрову трансформацію, але, що важливо для України в умовах глобальної конкуренції за «людський капітал», сприяти протидії втратам інтелектуального потенціалу внаслідок професійної дезорієнтації і міграції населення.

ВИСНОВКИ

У дисертації шляхом системного та структурного аналізу процесів розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні, на основі теоретичного узагальнення наукових підходів та статистичних даних, розроблено напрямки удосконалення державного регулювання економічним розвитком національного ринку інтелектуальної власності на базі формування комплексної системи з позицій управління національною економікою. Це дозволило сформулювати наступні висновки, пропозиції і рекомендації, які забезпечують вирішення поставлених завдань відповідно до визначеної мети дисертаційної роботи.

1. На підставі дослідження загальних аспектів державного регулювання економічним розвитком національного ринку інтелектуальної власності

встановлено, що їй доцільно розглядати як право використання, передачі і захисту конкретного результату інтелектуальної праці, зафіксованого документально, а також відносин, які при цьому виникають. Аргументовано, що економічне значення інтелектуальної власності полягає не лише у формуванні структури економіки з помітною вагомістю наукомістких видів економічної діяльності, але й у створенні сприятливого середовища інтелектуальної праці, яке дозволяє реалізовувати особам з високими інтелектуальними здібностями потреби розвитку, новаторства та самоутвердження.

З'ясовано економічну сутність категорії «інтелектуальна власність» з погляду її значення в конкурентно-іміджевому, інноваційно-підприємницькому, структурному, інтеграційному та інтелектуально-розвитковому аспектах. У підсумку поглиблено та розширено термінологічний апарат теорії економіки і національного господарства.

2. За допомогою узагальнення одержаних результатів дослідження розкрито зміст ключових ідей різних наукових шкіл щодо питань власності як такої та економічної сутності ринку інтелектуальної власності. Такий підхід дозволив констатувати, що ринок інтелектуальної власності є актуальною дослідницькою економічною категорією, яка розкриває характер відносин, що виникають у ході продукування, використання і передачі (купівлі/продажу) об'єктів інтелектуальної власності. При цьому предметом на товарному ринку є не власне інтелектуальний продукт, а права на нього, що мають охоронятися та захищатися нормами права.

3. Обґрунтування організаційно-правових основ у системі державного регулювання дозволило систематизувати національне нормативно-правове забезпечення у сфері економічного розвитку інтелектуальної власності для цілісного розуміння їх функціонального призначення. Згруповано та розкрито сутність: загального законодавства України у сфері інтелектуальної власності та обґрунтовано стратегічні пріоритети її регулювання з акцентом на перспективи економічного розвитку й реалізації реформ в Україні.

4. Обґрунтовано роль та місце механізмів державного регулювання розвитком ринку інтелектуальної власності у контексті трансформації та модернізації національної економіки. Це надало можливість обґрунтовано констатувати, що саме держава має бути основним рушієм активізації інтелектуальної діяльності в умовах соціально-економічних трансформацій. Механізми державного регулювання ринком інтелектуальної власності запропоновано розглядати як систему взаємопов'язаних інструментів, орієнтованих на забезпечення сприятливої ринкової кон'юнктури для результативної інтелектуальної діяльності, що застосовується органами державної влади з врахуванням принципів публічного управління, що дозволяє глибше зрозуміти природу інституту держави та особливості її впливу на розвиток ринку інтелектуальної власності.

5. На основі існуючих наукових підходів до визначення «інфраструктура ринку» розвинуто та представлено трактування поняття «інфраструктура ринку

інтелектуальної власності», визначено її організаційні та функціональні складові. Це дозволило зробити висновки, що серед основних завдань інфраструктури ринку інтелектуальної власності є удосконалення правового регулювання економічною складовою права інтелектуальної власності, що передбачає: систему сплати мита та зборів, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності; надання якісної консалтингової, консультаційної, інжинірингової, рекламної та аудиторської підтримки, з метою створення конкурентоспроможної інтелектуально місткої продукції, високих технологій та просування їх на ринок інтелектуальної власності як у національному плані, так і світовому.

6. На основі даних Глобального інноваційного індексу, Глобального індексу конкурентоспроможності та Глобального індексу захисту прав інтелектуальної власності, проаналізовано міжнародні рейтингові позиції України за показниками захисту прав споживача на ринку інтелектуальної власності та інноваційної складової в цілому. При цьому виявлено інституціональні особливості функціонування ринку інтелектуальної власності в Україні з розкриттям основних проблем для науково-дослідницького і підприємницького середовища. Проведений аналіз дав змогу обґрунтувати основні пріоритети розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні та дозволив систематизувати сутнісні характеристики ринку інтелектуальної власності для успішного розвитку національної економіки.

7. Оцінювання ринку інтелектуальної власності та його ролі в успішному розвитку економіки країни, конкурентоспроможності у світовому просторі сприяло проведенню аналізу національного економічного розвитку в цілому, зокрема, оцінити теперішні умови існування сфери інтелектуальної власності. На основі оцінювання ринку інтелектуальної власності обґрунтовано напрями ефективізації шляхом розробки дієвих механізмів усунення проявів піратства в Україні, зокрема, запропоновано спрямувати зусилля на розвиток сфери страхування ризиків, які пов'язані із функціонування ринку інтелектуальної власності.

8. Досліджено зарубіжний досвід забезпечення розвитку ринку інтелектуальної власності та обґрунтовано можливості його адаптації в Україні. На базі аналізу частки інтелектуальної власності виявлено прямий та непрямий її внесок у ВВП країн ЄС, Китаю, США та України. В свою чергу, проаналізовано показники оцінювання стану системи інтелектуальної власності, які виявляють аспекти досягнення ефективності та розвитку креативної економіки в інших країнах та доводять, що авторські права є драйверами економічної діяльності. Аналіз ринку інтелектуальної власності в Україні показав, що інтелектуальна власність генерує значно меншу частку виробництва в економіці, ніж в інших розвинутих країнах. Причому, в економіках із сильнішим захистом авторських прав та правозастосування, як правило, спостерігається більш висока частка інтелектуальної власності у ВВП та високий рівень креативності. Це сформувало підґрунтя для окреслення перспектив розвитку національного ринку інтелектуальної власності.

9. Систематизація та узагальнення досвіду цифровізації економіки в інституціональному середовищі країн світу дозволило з'ясувати, що визначальну роль в її удосконаленні відіграє система інтелектуальної безпеки. На цій основі проведено діагностику національної системи інтелектуальної безпеки в умовах цифровізації економіки та активного розвитку глобалізаційних процесів. Це дало змогу детальніше висвітлити та узагальнити переваги цифрових технологій у корисливих мотивах всіх учасників ринку інтелектуальної власності; розкрити зміст категорії “захист прав інтелектуальної власності” та обґрунтувати, що використання методу «Due Diligence» дозволить зацікавленим особам мінімізувати в значній мірі або виключити повністю можливі негативні наслідки угоди щодо придбання об'єктів права інтелектуальної власності, а також оптимізувати бізнес-процеси з їх використання.

10. Розроблено комплексну Концепцію державного регулювання ринком інтелектуальної власності з акцентом на інноваційно-інвестиційні перспективи економічного розвитку та реалізацію реформ в Україні з урахуванням впливу міжнародного інституціонального середовища. Реалізація даної Концепції сприятиме інноваційно-інвестиційному розвитку національного ринку та визначенню фінансово-організаційних детермінантів (активізація заходів у сфері захисту прав інтелектуальної власності; сприяння пільговому кредитуванню в сфері інтелектуальної діяльності; захист авторських прав; активізація співпраці науки з бізнесом, побудована на взаємному інтересі комерціалізації інтелектуального продукту; залучення іноземних інвестицій) його інтеграції в світовий господарський простір.

Отримані результати та розроблені пропозиції стосовно удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності в Україні складають прикладний аспект новизни виконаного наукового дослідження. Удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності є необхідною та безальтернативною умовою формування в Україні не тільки ефективної системи інтелектуальної безпеки, але й національного господарства загалом.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України та виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз:

1. Мاستило А. Економічна сутність категорії «інтелектуальна власність» / А. Мاستило // Актуальні проблеми економіки. – 2019. – № 2. – С.4-12 [Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: EBSCOhost; EconLit; ABI/Inform by ProQuest; ERIH PLUS (Норвегія)].

2. Мастило А. Нормативно-правове забезпечення економічного розвитку інтелектуальної власності / А. Мастило // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2019. – № 2. – С. 63-73 [Фахове видання; міжнародні

наукометричні бази: *Index Copernicus International, Google Scholar, Research Bible*].

3. Мاستило А. Основні напрями вдосконалення ринку інтелектуальної власності в Україні / А. Мاستило // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2019. – № 3. – С. 58-66 [*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus International, Google Scholar, Research Bible*].

4. Мастило А. Міждисциплінарність дослідження категорії «інтелектуальна власність» // А. Мастило, Г. Іванишина, С. Голубка // *Science and practice: Collection of scientific articles*. – Midas S.A., Thessaloniki, Greece, 2019. – р. 38-41. (*Особистий внесок: автором проаналізовано зміст поняття «інтелектуальна власність» за правовим, управлінським, економічним, ринковим, інституційним, соціальним, психологічним підходами*) [*Міжнародні наукометричні бази: РИНЦ*].

5. Мастило А. Проблемний аналіз ринку інтелектуальної власності України / А. Мастило // *Science, Technology and Innovations: Collection of scientific articles*. – Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2019. – р. 45-49. [*Міжнародні наукометричні бази: РИНЦ*].

6. Мастило А. Аналіз ринку інтелектуальної власності в Україні / А. Мастило, С. Голубка // *Актуальні проблеми економіки*. – 2019. – № 8. – С. 43-52 [*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: EBSCOhost; EconLit; ABI/Inform by ProQuest; ERIH PLUS (Норвегія)*]. (*Особистий внесок: автором здійснено аналіз міжнародних рейтингових позицій України за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності та національного інноваційного розвитку*).

7. Мастило А. Організаційні аспекти регулювання інтелектуальної власності в Україні / А. Мастило // *Business Management, Economics and Social Sciences: Collection of scientific articles*. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019. – р. 94-98. [*Міжнародні наукометричні бази: РИНЦ*].

8. Мастило А. Інфраструктура ринку інтелектуальної власності / А. Мастило // *Актуальні проблеми економіки*. – 2019. – № 9. – С. 4-14. [*Фахове видання; міжнародні наукометричні бази: EBSCOhost; EconLit; ABI/Inform by ProQuest; ERIH PLUS (Норвегія)*].

9. Мастило А. Місце інтелектуальної власності у ВВП країни / А. Мастило // *Innovation and Entrepreneurship: Collection of scientific articles*. – Ajax Publishing, Montreal, Canada, 2020. – р. 36-39. [*Міжнародні наукометричні бази: РИНЦ*].

Публікації у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

10. Мастило А. Development of innovative economy in conditions of institutional changes // А. Мастило, Г. Іванишина, Н. Краус, С. Голубка // *Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці:*

Матеріали IV-ої Міжнародної наукової Інтернет-конференції (м. Київ – Nowy Sącz, 27-28 червня 2019 р.) / ВНЗ «Національна академія управління». – Київ: НАУ. – 2019. – С. 18-20. *(Особистий внесок: автором розглянуто необхідні механізми для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної інноваційної економіки).*

11. Мاستило А. Проблемні питання розвитку інтелектуальної власності в умовах ринкової сучасності / А. Мاستило // Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці: Матеріали V-ої Міжнародної наукової Інтернет-конференції (м. Київ – Greese, 14-15 жовтня 2019 р.) / ВНЗ «Національна академія управління». – Київ: НАУ. – 2019. – С. 20-22.

12. Мастило А. Економіко-правові актуалітети інфраструктури ринку інтелектуальної власності / А. Мастило, С. Голубка // Розвиток фінансово-економічного становища на різних рівнях управління: підприємство, регіон, держава: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 19 жовтня 2019 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2019. – С. 12-14. *(Особистий внесок: автором обґрунтовано основні аспекти функціонування інфраструктури ринку інтелектуальної власності).*

13. Мастило А. Вплив інтелектуальної власності на розвиток національної економіки / А. Мастило // Підприємництво, цифрові інновації, фінанси: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26 жовтня 2019 р.) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ. - 2019. – С. 35-36.

14. Мастило А. Роль інтелектуальної власності в інноваційному розвитку України // А. Мастило, В. Голубка // Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці: Матеріали VI-ої Міжнародної наукової Інтернет-конференції (м. Київ – Pozega, 20-21 лютого 2020 р.) / ВНЗ «Національна академія управління». – Київ: НАУ. – 2020. – С. 47-59. *(Особистий внесок: автором розкрито особливості інвестування в інтелектуальну власність, а також висвітлено роль держави у цих процесах).*

АНОТАЦІЯ

Мастило А. Я. Державне регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством. – ВНЗ «Національна академія управління», м. Київ, 2020.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню загальних аспектів удосконалення державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності в Україні.

В роботі визначено загальні аспекти державного регулювання у системі господарювання та ринком інтелектуальної власності. Досліджено сучасний стан та місце ринку інтелектуальної власності в структурі національної економіки та на основі діагностики інноваційно-інвестиційного розвитку

визначено вплив фінансових інвестицій на модернізацію національної економіки та ринку інтелектуальної власності. Здійснено аналіз міжнародних рейтингових позицій України за показниками захисту прав на ринку інтелектуальної власності та запропоновано рекомендації щодо основних векторів адаптації зарубіжного досвіду інноваційного розвитку, пов'язаних із трансформаційними процесами національної економіки та специфічним інституціональним середовищем України. Виявлено прямий та непрямий внесок інтелектуальної власності у ВВП різних країн.

Розроблено науково-методичні підходи до удосконалення механізму державного регулювання економічним розвитком ринку інтелектуальної власності та комплексну концепцію державного регулювання інноваційним розвитком ринку інтелектуальної власності України.

Ключові слова: національна економіка, відносини власності, інтелектуальна власність, ринок інтелектуальної власності, інфраструктура ринку, державне регулювання, захист інтелектуальної власності.

АННОТАЦИЯ

Масило А. Я. Государственное регулирование экономическим развитием рынка интеллектуальной собственности. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – Экономика и управление национальным хозяйством. – ВУЗ «Национальная академия управления», г. Киев, 2020.

Диссертация посвящена обоснованию общих аспектов совершенствования государственного регулирования экономическим развитием рынка интеллектуальной собственности в Украине.

В работе определены общие аспекты государственного регулирования в системе хозяйствования и рынком интеллектуальной собственности. Исследовано современное состояние и место рынка интеллектуальной собственности в структуре национальной экономики и на основе диагностики инновационно-инвестиционного развития определено влияние финансовых инвестиций на модернизацию национальной экономики и рынка интеллектуальной собственности. Осуществлен анализ международных рейтинговых позиций Украины по показателям защиты прав на рынке интеллектуальной собственности и предложены рекомендации по основным векторам адаптации зарубежного опыта инновационного развития, связанных с трансформационными процессами национальной экономики и специфической институциональной средой Украины. Выявлен прямой и косвенный вклад интеллектуальной собственности в ВВП разных стран.

Разработаны научно-методические подходы к совершенствованию механизма государственного регулирования экономическим развитием рынка интеллектуальной собственности и комплексная концепция государственного регулирования инновационным развитием рынка интеллектуальной собственности Украины.

Ключевые слова: национальная экономика, отношения собственности, интеллектуальная собственность, рынок интеллектуальной собственности, инфраструктура рынка, государственное регулирование, защита интеллектуальной собственности.

ANNOTATION

Mastylo A. Government Regulation of Economic Development of the Intellectual Property Market. - Manuscript.

Thesis for the Candidate degree of Economic Sciences in specialty 08.00.03 - Economics and Management of National Economy. - National Academy of Management, Kyiv, 2020.

This thesis is devoted to the substantiation of general aspects of improving government regulation of economic development of the intellectual property market in Ukraine.

This paper identifies general aspects of government regulation in the management system and the intellectual property market. The current state and place of the intellectual property market in the structure of the national economy are studied and the influence of financial investments on the modernization of the national economy and intellectual property market is determined based on diagnostics of innovation and investment development. The analysis of Ukraine's international rating positions on indicators of protecting intellectual property rights is made and recommendations on the main vectors of adaptation of foreign experience of innovative development related to the transformation processes of the national economy and the specific institutional environment of Ukraine are made. The direct and indirect contribution of intellectual property to the GDP of different countries is revealed.

Scientific and methodological approaches to improving the mechanism of government regulation of economic development of the intellectual property market and a comprehensive concept of government regulation of innovative development of the intellectual property market of Ukraine have been developed.

Keywords: national economy, property relations, intellectual property, intellectual property market, market infrastructure, government regulation, intellectual property protection.

Відповідальний за випуск:
доктор економічних наук, професор
Єрохін Сергій Аркадійович